Maa- ja metsätalousministeriö NEUVOSTORAPORTTI MMM2021-00794

RO Uusitalo Laura(MMM), Kytölä Tapio(UM), Rönty Osmo(UM), Hörman Ari(UM), Vilhunen Jarmo(UM) 19.11.2021

Asia
Maatalous- ja kalastusneuvosto Brysselissä 15.11.2021

Kokous
Maatalous- ja kalastusneuvosto 15.11.2021

Maatalous- ja kalastusneuvosto kokoontui Brysselissä 15.11.2021.

Neuvosto hyväksyi päätelmät EU:n metsästrategiasta 2030. Kaikki jäsenvaltiot käyttivät puheenvuoron ja lähes kaikki korostivat taloudellisten, sosiaalisten ja ympäristöllisten näkökohtien tasapainoista tarkastelua. Ympäristökomissaari Sinkevičius vakuutti, että komissiossa on luettu tarkkaan jäsenvaltioiden huolenaiheet.

Komissio esitteli maatalouden markkina- ja kustannustilannetta. Markkinat toimivat hyvin ja hinnat ovat hyvät, mutta on merkittäviä poikkeuksia, kuten sianlihasektori. Jäsenvaltiot toivat puheenvuorossaan esiin huolen erityisesti tuotantopanosten, kuten rehun, lannoitteiden ja energian, hintojen noususta sekä sianlihasektorin tilanteesta. Monet jäsenvaltiot pyysivät EU-tason tukitoimenpiteitä.

Neuvoston muissa asioissa keskusteltiin haasteista karhu- ja susikantojen hallinnasta sekä vuoden kalastusmahdollisuuksista vuodelle 2022 koskien yhteisiä kalakantoja Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa.

Lisäksi neuvoston muissa asioissa komissio esitteli juuri julkaisemansa tiedonannon valmiussuunnitelmasta, jonka tarkoituksena on varmistaa elintarvikehuolto ja elintarviketurva kriisiaikoina EU:ssa sekä maataloutta koskevien neuvottelujen tilannetta valmisteltaessa Maailman kauppajärjestön (WTO) 12. ministerikokousta. Komissio esitteli myös Pellolta pöytään -konferenssin ja puheenjohtaja EU:n pölyttäjäviikon tuloksia.

Lisäksi neuvoston muissa asioissa Unkari esitteli muutaman jäsenvaltion lausuman yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistukseen liittyen sekä Espanja kertoi La Palman tulivuorenpurkauksen vaikutuksista paikalliseen maatalouteen.

1. **Esityslistan hyväksyminen** (13586/21)

Esityslista hyväksyttiin asiakirjan 13586/21 mukaisesti.

2. **A-kohtien hyväksyminen**
   Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo (13601/21)

A-kohdat hyväksyttiin asiakirjan 13601/21 mukaisesti.

MAATALOUS

3. **Päätelmät uudesta EU:n metsästrategiasta 2030**
   (13537/21 + ADD 1–2, 10914/21 + ADD 1) (Kytölä)
   Hyväksyminen

Puheenjohtajamaa Slovenia kertoi intensiivisestä työstä päätelmien valmistelussa metsätaloustyöryhmässä sekä keskustelusta lokakuun ympäristöneuvostossa sekä maatalous- ja kalastusneuvostossa. Metsätaloudella on monipuoliset tehtävät talouden ja työpaikkojen kannalta, metsistä saadaan ravintoa, lääkkeitä, puhdasta vettä ja metsät ovat mukana taistelussa ilmastonmuutosta vastaan. Viime vuosina tuholaiset, saasteet ja metsäpalot ovat lisääntyneet. EU:n eri politiikoilla on yhä suurempi vaikutus metsätalouteen, joista puheenjohtaja mainitsi biodiversiteetti- ja biotalousstrategian sekä kiertotalouden ja vihreän siirtymän. On tarpeen, että näitä metsien monia tehtäviä ja yhteiskunnan odotuksia tarkastellaan koherentisti. Puheenjohtaja uskoi, että päätelmät kuvaavat jäsenvaltioiden näkemyksiä tasapainoisella tavalla.

Ympäristökomissaari Sinkevičius kiitti puheenjohtajamaata sekä jäsenvaltioita päätelmien ponnekkaasta ja nopeasta valmistelusta. Hän uskoi päätelmien heijastavan metsästrategian kunnianhimoa biodiversiteetti- ja ilmastokriisin suhteen. Hän uskoi strategian olevan myös tärkeä osa vihreän kehityksen ohjelmassa kuvattua talouden muutosta. Jäsenvaltiot ovat komissaarin mukaan valmiita yhteistyöhön osallistavassa strategian täytäntöönpanossa, johon otetaan mukaan jäsenvaltioiden asiantuntijat ja sidosryhmät. Metsänomistajat ovat tässä avaintekijöitä. Komissaarin mukaan pysyvän metsäkomitean kokemusta hyödynnetään samoin kuin komission pitkää kokemusta komiteoista. Aloitteissa kunnioitetaan kaikkia paremman sääntelyn periaatteita.

Suomen mielestä päätelmät heijastavat hyvin Suomelle tärkeitä näkökulmia ja Suomen kantaa. Suomi edellyttää, että esimerkiksi kestävän metsien hoidon ja käytön kynnysarvoista päätetään kansallisella tasolla. Kansallisten metsäinventointien tulee olla keskeisessä asemassa metsien seurannassa ja seurantatilastojen analysoinnissa. Metsiin liittyvien tavoitteiden pitää olla tasapainoisia ja niiden pitää edistää ilmaston ja biodiversiteetin lisäksi myös taloudellisia ja sosiaalisia näkökulmia. On tärkeää, että investointimahdollisuudet kestävään metsäpohjaiseen tuotantoon ja teollisuuteen säilyvät ja vahvistuvat EU:ssa. Metsät ja puupohjaiset tuotteet ovat ratkaisevassa osassa, kun siirrymme fossiilitaloudesta kohti biotalouspohjaista yhteiskuntaa.

Kaikki jäsenvaltiot käyttivät puheenvuoron. Ne korostivat, että strategia pitää panna täytäntöön läheisessä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa. Kestävää metsänhoitoa on tarkasteltava tasapainoisesti. Kansallista toimivaltaa on kunnioitettava. Metsien monitoimisuus korostui useassa puheenvuorossa. Pysyvän metsäkomitean keskeinen tehtävä nousi esille muutamassa puheenvuorossa.

Muutama jäsenvaltio peräsi komissiolta lisäselvityksiä ennen kuin se tekee uusia aloitteita. Niiden tuoma lisäarvo on perusteltava.

Moni toi esille metsien erilaisuuden jäsenvaltioiden välillä. Siksi yksi koko ei sovi kaikille, vaan paikalliset olosuhteet pitää ottaa huomioon. Jäsenvaltioiden tietotaitoa ja jo tehtyjä kansallisia strategioita usea maa nosti esille. Puuperäiset tuotteet ja fossiilisten raaka-aineiden korvaaminen saivat kannatusta. Pari jäsenvaltiota mainitsi komission esittämän kolmen miljardin puun istutuksen.

Yleensä komissio käyttää puheenvuoron keskustelukierroksen jälkeen, mutta nyt komissaari Sinkevičius ei sitä tehnyt.

4. **Markkinatilanne** (13702/1/21 REV 1) (Uusitalo)
   Komission tiedotusasia
   Keskustelu

Asiakohdan yhteydessä käsiteltiin Liettuan esittämä muiden asioiden kohta sianliha-alan kriisistä.

Komissio (komissaari Sinkevičius) esitteli markkinatilannetta. **Markkinat toimivat** hyvin ja **hinnat ovat hyvät**. Tuottajahinnat ovat hyvällä tasolla suurella osalla sektoreista, mutta on **merkittäviä poikkeuksia**. Näiden lisäksi markkinoilla on tiettyjä **kriittisiä riskejä**. Euroopan maataloussektori on ollut merkittävien haasteiden, kuten koronaviruksen ja haastavien sääolosuhteiden, edessä viimeiset puolitoista vuotta. Sektori on kuitenkin pystynyt toteuttamaan tärkeimmät tavoitteensa eli turvaamaan maataloustuottajien elintason sekä EU:n elintarvikehuollon. Markkinat ovat nopeasti toipuneet koronapandemiasta niin, että markkinatilanne on jopa parempi, kuin ennen koronaa.

Komissio kertoi, että **viljasato** EU:ssa on hyvä ja hinnat ovat korkeat. Erityisen korkeat hinnat ovat durumvehnällä. Viljojen korkeat hinnat ovat hyvä asia tuottajien, mutta ei kuluttajien kannalta. Viljojen korkea hinta on huono asia myös karjankasvattajille, joille rehu on merkittävä kuluerä. **Sokerintuotanto** on elpynyt hyvin, maailmanmarkkinahinnat ovat korkealla tasolla ja tuotanto aiempaa suurempi. **Hedelmä- ja vihannes-sektorilla** kevätpakkaset aiheuttivat haittoja sekä kauppavaikeudet Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa ongelmia. Myös **viinisektori** kärsi kevätpakkasten vuoksi. Vienti on kuitenkin tukenut markkinoita.

Komissio kertoi, että **naudanliha- ja siipikarjanlihasektori** kärsivät energia- ja rehukustannusten noususta sekä siipikarjasektori lintuinfluenssarajoituksista. Niiden markkinatilanne on kuitenkin parempi, kuin ennen koronaa. Kriittisin tilanne on **sianlihasektorilla**. Liettua on pyytänyt useiden jäsenvaltioiden kanssa sianliha-alan tilannetta käsiteltävän neuvoston muissa asioissa. Komissio on täysin tietoinen sianlihasektorin tilanteesta. Sianlihasektorilla hinnat olivat vähän aikaa sitten historiallisen korkeat. Tuotanto kasvoi liikaa, kun ajateltiin, että Kiinan kysyntä kasvaisi. Nyt tilanne on hyvin nopeasti romahtanut, sillä rehukustannukset ovat kasvaneet ja afrikkalainen sikarutto on aiheuttanut haasteita viennille. Koronapandemia on vaikuttanut sisämarkkinoiden kulutukseen ja sianliha, jota ei voidakaan viedä, on sisämarkkinoilla ja polkee hintoja. Kysynnän ja tarjonnan välillä on epätasapaino. Komissio jakaa huolen, mutta on merkittävä kysymys, pitäisikö ryhtyä tukitoimiin. Komissio totesi, että jäsenvaltiot voivat tukea tuottajia maaseudun kehittämistoimien tai valtiontukien kautta. Komissio ymmärtää, että sektori on pahassa tilanteessa, mutta pitää varoa, että ei luoda tukiodotuksia.

Komissio totesi, että kansalaiset ja yhtä lailla maatalous kärsivät **korkeista energianhinnoista**. Viljelijöille aiheutuu lisäkustannuksia. Typpipohjaisten lannoitteiden hinnat seuraavat perässä kaasunhinnan nousua. Fosforin ja ammoniakin hintoihin vaikuttaa myös maailmanpoliittinen tilanne. Kasvihuonetuotanto tarvitsee enemmän energiaa. Viinin kuljetuskustannukset ovat nousseet ja konttien saatavuusongelmat haittaavat vientiä. Tämä uhkaa myös karjankasvattajia, joille rehu on

merkittävin kustannuserä. Kustannusten nousu menee läpi kuluttajille asti ja jos ruoan hinta nousee, kuluttajat ovat hankalassa tilanteessa. Makrotaloudellisia signaaleja täytyy seurata tarkkaan. Tämänhetkiset pullonkaulat helpottavat ensi vuonna ja hinnatkin varmaan asettuvat matalammalle tasolle. Komissio on kuitenkin huolissaan tuotantopanosten hinnoista. Eurooppa-neuvostossa komission puheenjohtaja otti esiin toimenpiteitä, mitä voisi tehdä energian hinnalle.

Komissio totesi, että EU:n markkinatilanteelle aiheuttaa riskejä myös **Yhdistyneen kuningaskunnan tuontivalvonta** ja **tuleva kauppapolitiikka**. Lisäksi riskejä aiheuttaa **eläin- ja kasvitautitilanne.** Lintuinfluenssa ja sikarutto leviävät tähän aikaan vuodesta helposti. Tautien ehkäisemiseksi on tehtävä kaikki mahdollinen. Komissio pitää tarkkaan silmällä markkinatilannetta. Yhteisen maatalouspolitiikan tukivälineet ovat välttämättömiä. Komissio myös kannustaa kaikkia niitä jäsenvaltioita, jotka eivät ole vielä toimeenpanneet markkinoiden avoimuuden toimenpiteitä, tekemään niin mahdollisimman nopeasti.

Liettua kertoi muissa asioissa olevasta **sianliha-alan kriisistä**. Mukana on Liettuan lisäksi Itävalta, Belgia, Bulgaria, Kroatia, Kypros, Tšekki, Viro, Ranska, Kreikka, Unkari, Latvia, Puola ja Slovakia. Liettua totesi, että ei ole ensimmäinen kerta, kun komission kuullaan esittävän ratkaisuksi kansallisia toimia. Lokakuun maatalous- ja kalastusneuvostossa iso joukko jäsenvaltioita pyysi komissiota toimimaan sianlihasektorin hyväksi. Tilanne on sen jälkeen vielä pahentunut, joten Liettua ja muut allekirjoittaneet jäsenvaltiot vetoavat komissioon. Viime viikkojen aikana hinnat ovat olleet todella huonot. Nämä tappiot aiheuttavat sektorin romahtamista. Selvästi kyseessä on EU-tason kriisi, eikä vain riitä, että tarkkaillaan tilannetta. Täytyy antaa signaali sektorille, että se ei ole yksin. Tämä kriisi poikkeaa Venäjä-kriisistä. Yhdessä allekirjoittaneet jäsenvaltiot toivovat, että komissio ryhtyy toimiin tilanteen parantamiseksi ja että tukitasoja korotetaan.

Aiheesta käytiin täysi pöydänympärikierros. Kaikki **jäsenvaltiot** toivat puheenvuorossaan esiin huolen **tuotantopanosten, kuten rehun, lannoitteiden ja energian, hintojen noususta**.

Suurin osa jäsenvaltioista olivat huolissaan **sianlihasektorin tilanteesta**. Erityisesti asiaa painottivat Liettua ja muut Liettuan muiden asioiden kohtaa tukevat maat.

Jäsenvaltiot toivat esiin ongelmia myös **muilla sektoreilla, kuten maito- siipikarja, hedelmä- ja vihannes- sekä viinisektoreilla**. Joukko jäsenvaltioita kertoivat **koronaviruspandemian** aiheuttamista haasteista markkinoille. Esim. matkailun vähenemisellä ja ravintoloiden kiinniololla on ollut vaikutusta kysyntään. Pari jäsenvaltiota oli huolissaan **Brexitin** vaikutuksista markkinoihin. Muutama jäsenvaltio oli huolissaan **afrikkalaisesta sikarutosta ja lintuinfluenssasta**.

Joukko jäsenvaltioita nosti esiin **Covid-valtiontukien** määräaikaisen poikkeuksen jatkamisen ajallisen keston ja tukimäärien korottamisen osalta. Valtiontukia on maksettu ja niiden roolia pidettiin tärkeänä, mutta monet jäsenvaltiot totesivat, että valtiontuet yksin eivät riitä. Monet jäsenvaltiot pyysivätkin **EU-tason tukitoimenpiteitä** tuotantokustannusten noususta ja/tai sianlihasektorin heikosta tilanteesta johtuen.

Komissio vastasi, että Euroopan keskuspankki on antanut myönteisen arvion **energian hintatilanteen** kehittymisestä. Komissio vastasi huoleen **sianlihasektorin** tilanteesta, että tilanne on vaikea, mutta sianlihasektorin tuotantosykli on nopea eli kysynnän ja tarjonnan pitäisi tasaantua. Oikeat välineet reagoida ovat valtiontuki ja maaseudun kehittämisen toimenpiteet.

Komission arvion mukaan **valtiontuilla** pystyttiin vastaamaan koronapandemian aiheuttamiin haasteisiin. Valtiontukien Covid-poikkeuksen jatkosta keskustellaan ja komissaari Vestager on tietoinen lokakuun maatalous- ja kalastusneuvostossakin esitetystä monien jäsenvaltioiden halusta jatkaa tutkia.

Komissio totesi, että **markkinatoimenpiteissä** pitää olla hyvin huolellinen. Komissio oli tyytyväinen, että yksityinen varastointi ei näytä enää nauttivat tukea. Komissiokin on sitä mieltä, että varastointi ei saa ongelmaa katoamaan, vaan siirtää sitä eteenpäin. Koskien 219 artiklaa, komissio ei ole sitä mieltä, että sianlihasektorin tilanne olisi verrattavissa vuoden 2016 maitotilanteeseen. Kiina ei ole asettanut vientikieltoa, vaan tuonti Kiinaan on vähentynyt. Koskien 220 artiklaa, komissio totesi, että jäsenvaltion pitää tehdä pyyntö ja komissio tarkastelee sen jälkeen asiaa. Komissio arvioi, että 221 artiklan käyttöönotto ei auttaisi tämänhetkisessä tilanteessa. Komissio olisi valmis käyttämään 222 artiklaa, mutta sianlihasektorilta ei ole esitetty pyyntöä.

Komissio totesi, että Yhdysvalloille ja Venäjälle on asetettu **polkumyynti**tulleja niiden EU:iin tuotaville lannoitetuotteille. Lannoitteiden ja kaasun hinta on noussut merkittävästi. Komissio pohtii, onko perusteita ryhtyä toimenpiteisiin polkumyyntitoimenpiteistä luopumiseksi, koska alkuperäinen markkinatilanne on muuttunut.

Komissio myös totesi kuunnelleensa hyvin tarkkaan muutkin huolet ja riskien aiheuttamat epävarmuudet. Nämä signaalit osoittavat, että täytyy olla tarkkana. Komissio seuraa tilannetta ja koordinoi jäsenvaltioiden kanssa ja toimii, kun se on tarpeellista.

5. Muut asiat

MAATALOUS

a) Pellolta pöytään -konferenssi 2021: kestävien elintarvikejärjestelmien rakentaminen yhdessä (Bryssel, 14.–15. lokakuuta 2021) (13434/21) (Hörman)
Komission tiedotusasia

Komissaari Stella Kyriakides kertoi tausta-asiakirjan pohjalta 14.-15.10.2021 järjestetystä Pellolta pöytään 2021 -konferenssista, joka oli toinen vuosittainen strategian tiimoilta järjestetty sidosryhmäkonferenssi. Tämän vuoden konferenssissa keskityttiin kartoittamaan strategian toimintasuunnitelmassa suunniteltujen aloitteiden edistymistä ja pyrkimyksiä maailmanlaajuiseen siirtymiseen kestäviin elintarvikejärjestelmiin.

Pellolta pöytään-konferenssi keräsi suuren määrän katsojia (pelkästään ensimmäisenä päivänä yli 10 000 katsojaa) 68 maasta. Se kokosi tärkeitä toimijoita ja asiaankuuluvia sidosryhmiä elintarvikejärjestelmän kaikilta osa-alueilta, mukaan lukien viranomaiset, kansainväliset järjestöt, alkutuottajat, vähittäiskauppiaat ja elintarvikealan toimijat. Osallistujat seurasivat keskustelua suurella mielenkiinnolla, osallistuivat aktiivisesti keskusteluun lähettämällä kysymyksiä konferenssialustalla ja jakamalla palautetta sosiaalisessa mediassa.

Konferenssin osanottajat korostivat, että on tärkeää löytää keinoja suojella ilmastoa ja ympäristöä unohtamatta kestävän kehityksen taloudellista ja sosiaalista ulottuvuutta ja varmistaa johdonmukaisuus kaikilla politiikan aloilla.

Osallistujat korostivat, että kestäviin elintarvikejärjestelmiin siirtymisen haasteet ovat läsnä sekä paikallisella että globaalilla tasolla, eikä EU ole yksin. Kansainvälisellä yhteistyöllä on tässä siirtymässä keskeinen rooli, myös tutkimuksen ja innovaation osalta. Osallistujat korostivat tarvetta jakaa hyviä käytäntöjä, esitellä parhaita esimerkkejä ja helpottaa tiedon ja teknologian siirtoa. Tämä auttaisi lisäämään maatalousalojen ja maaseutualueiden houkuttelevuutta ja olisi merkittävä askel kohti kestävää elintarvikejärjestelmää.

Puheenvuoron pitäneet jäsenvaltiot (13 jäsenvaltiota) kiittivät komissiota konferenssin järjestämisestä. Puheenvuoroissa nostettiin esille, etteivät viljelijät yksin joudu kantamaan vastuuta ja taakkaa kestävään ruokajärjestelmään siirtymisestä. Kuluttajien ja muiden sidosryhmien on myös osallistuva siirtymään, lisäksi paikalliset viranomaiset ovat tärkeässä asemassa. Kauppasopimuksissa on huomioitava samat vaatimukset EU:n omalle tuotannolle ja tuonnille. Joissakin puheenvuoroissa muistutettiin myös tarve kattavaan vaikuttavuudenarviointiin sekä eri strategioiden yhteensovittamiseen.

Komissaari kiitti huomioista ja strategiaan sitoutumisesta. Vuosi 2022 on tärkeä vuosi, silloin esitellään useita lakialoitteita. Komissio tekee kaiken mahdollisen, että kauppasopimuksissa voidaan huomioida myös ruokajärjestelmän kestävyys. EU haluaa johtaa siirtymää kestävään järjestelmään mutta ketään ei jätetä. Vaikuttavuudenarviointi tehdään, kun varsinaisia lakialoitteita esitellään.

Puheenjohtaja totesi neuvoston saaneen tiedoksi komission esittämän asian ja siitä käydyn keskustelun.

KALASTUS

b) Kalastusmahdollisuudet 2022: Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa yhteiset kalakannat (13666/21) (Vilhunen)
Puheenjohtajavaltion ja komission tiedotusasia

Puheenjohtaja kertoi, että neuvottelut ovat alkaneet jo viime viikolla 11.11.2021. Komissiolla on nyt mandaatti neuvotella kalastusmahdollisuuksista EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan vesillä viidelle vuodelle, mutta joka tapauksessa joka vuosi täytyy neuvottelut käydä vuosittaisista kalastusmahdollisuuksista. EU:n positio neuvottelumandaatiksi on hyväksytty 9.11.2021.

Komissaari Sinkevičius totesi, että ensimmäinen kierros Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa neuvotteluista on käyty ja jo nyt on päästy alustavasti ratkaisuun usean asian osalta muun muassa kalastuksen teknisistä toimenpiteistä. Seuraava neuvottelukierros alkaa 17.11. Komissio haluaa lopullisia ratkaisuja jo marraskuun lopussa. Komissio on avoin ja luottaa jäsenvaltioiden tukeen neuvotteluissa.

Puhuneet jäsenvaltiot (Espanja, Tanska, Belgia, Ruotsi, Saksa, Ranska, Portugali, Alankomaat, Puola, Italia ja Malta) kertoivat prioriteeteistaan neuvotteluja varten, mutta antoivat tukensa komissiolle neuvotteluja varten. Eräs jäsenvaltio korosti pohjoisen kummelituskan MSY -tavoitetta. Lisäksi merikrotti saattaa olla ns. pullonkaulalaji. Yksi jäsenvaltio korosti toivettaan saada EU:n täysi tuki muun muassa tieteellistä neuvoa noudattaen tuulenkalan ja harmaaturskan osalta. Yksi jäsenvaltio toivoi merianturan osalta tarkoituksenmukaista ratkaisua ja rauskujen osalta ’roll-over’ -ratkaisua. Eräs jäsenvaltio halusi alueellista joustavuutta sillin osalta Pohjanmeren ja Skagerrakin välillä. Usea jäsenvaltio toivoi myös sosiaalisen ulottuvuuden huomioimista. Usea jäsenvaltio toivoi, että ratkaisuun päästäisiin nopeasti Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa, jottei kalastusmahdollisuudet ensi vuoden alussa vaarannu.

Kaksi jäsenvaltioita antoivat myös tukensa, mutta tonnikalan osalta ei tule pitäytyä samankaltaiseen ratkaisuun kuin tälle vuodelle Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa. Yksi jäsenvaltio halusi Kanaalin saarten osalta tarkoituksen mukaista ratkaisua muun muassa kalastuslisenssien osalta.

Komissio kertoi ottavansa huomioon jäsenvaltioiden huolenaiheet ja prioriteetit neuvotteluja varten, mutta oli tyytyväinen jäsenvaltioiden tuesta neuvotteluja varten.

MAATALOUS

c) **EU:n pölyttäjäviikko (27.–30. syyskuuta 2021)** (13758/21) (Hörman)
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia

Puheenjohtaja esitteli tausta-asiakirjan pohjalta 28.9.-1.10.2021 järjestetyn EU:n pölyttäjäviikon johtopäätelmiä. Mehiläisten ja muiden pölyttäjien perustavanlaatuisen roolin ja panoksen edistäminen ja tunnustaminen kestävässä elintarviketuotannossa ja ravitsemuksessa on ollut Slovenialle tärkeä painopiste useiden vuosien ajan. Pölyttäjäviikon tavoitteena oli vauhdittaa EU:n toimia, joilla pölyttäjien vähentyminen pysäytetään vuoteen 2030 mennessä.

Puheenjohtaja korosti, että pölyttäjien suojelemiseksi on tehostettava toimenpiteitä ja kannustimia varsinkin maisemanhoidossa ja maankäytössä monimuotoisuuden ylläpitämiseksi ja edistämiseksi. Jäsenvaltioiden on myös kehitettävä pölyttäjien seurantaa niin, että voidaan parantaa pölyttäjätilanteen ja lajien seurantaa. Jäsenvaltioiden tulee käyttää olemassa olevia viljelijöiden neuvonta- ja koulutusjärjestelmiä myös pölyttäjien suojelutoimiin ja seurantaan. Pölyttäjien suojelu vaatii kaikkien sidosryhmien yhteistoimintaa.

Komission puolesta komissaari Virginijus Sinkevičius kiitti puheenjohtajaa tärkeän aiheen ottamisesta käsittelyyn. Komissaari totesi pölyttäjiä uhkaavan etenkin tehostunut maankäyttö ja elinpaikkojen väheneminen. Maanviljelyllä on tärkeä rooli ja maaseudun kehittämisrahoista merkittävä osa kohdistuu maisemanhoitoon ja siten myös pölyttäjien suojeluun. Lisätoimia tarvitaan kuitenkin kaikilla aloilla Pellolta pöytään- ja biodiversiteetti-tavoitteiden mukaisesti ja yhteisen maatalouspolitiikan osana. Komissio on käynnistänyt pölyttäjien suojelun kehittämiseksi julkista keskustelua ja konsultaatiota. Tietoisuutta on lisättävä niin viljelijöiden kuin suuren yleisön keskuudessa. Edistyminen vaatii kaikkien sidosryhmien osallistumista ja toimenpiteitä.

Puheenvuoron pitäneet jäsenvaltiot (13 jäsenvaltiota) kiittivät puheenjohtajaa tärkeästä aiheesta ja yhtyivät puheenjohtajan esittämiin näkemyksiin sekä pölyttäjäviikon johtopäätelmiin. Puheenvuoroissa toistettiin viljelijöiden ja yhteisen maatalouspolitiikan tärkeä rooli, mutta kaikkien sidosryhmien toimia ja vuoropuhelua tarvitaan. Koulutus ja neuvonta sekä tiedonvaihto ovat tärkeitä. Kemiallisille torjunta-aineille tarvitaan käytännön vaihtoehtoja. Pölyttäjäseurantaa ja indikaattoreita sekä tutkimustietoa tarvitaan enemmän.

Puheenjohtaja totesi neuvoston saaneen tiedoksi puheenjohtajan esittämän asian ja siitä käydyn keskustelun.

d) **Sianliha-alan kriisi** (13773/21)
Liettuan valtuuskunnan tiedotusasia Itävallan, Belgian, Bulgarian, Kroatian, Kyproksen, Tšekin, Viron, Ranskan, Kreikan, Unkarin, Latvian, Puolan ja Slovakian valtuuskuntien tukemana

Asiakohta käsiteltiin yhdessä markkinatilanteen asiakohdan kanssa (asiakohta 4).

e) **Tiedonanto valmiussuunnitelmasta, jonka tarkoituksena on varmistaa elintarvikehuolto ja elintarviketurva kriisiaikoina** (13761/21) (Rönty)
Komissio esittelee

Komissaari Sinkevičiuksen mukaan ehdotus EU:n valmiussuunnitelmaksi elintarvikehuollon ja ruokaturvan varmistamiseksi sisältyy Pellolta pöytään -strategiaan. Yhteinen maatalouspolitiikka osoitti Covid-pandemiassa toimivuutensa. EU- ja kansallisen tason poikkeustoimenpiteillä ratkaistiin mm. kassavirta- ja varastointiongelmia. Kuljetukset ja työvoiman liikkuvuus turvattiin. Terveyskriisi ei johtanut elintarvikekriisiin EU:ssa.

Elintarvikeketjun toiminta voi häiriintyä monin eri tavoin ja näitä haavoittuvuuksia pyritään ymmärtämään paremmin. Koordinaation parantaminen, ruokajärjestelmän toiminnan ja riippuvuuksien parempi tunteminen ja viestintä vaativat parempaa huomiota, jotta kriiseihin voidaan valmistautua paremmin. Valmiussuunnitelmassa ei keksitä ohjaavia periaatteita uudelleen. Elintarviketurva saavutetaan ensisijaisesti kansallisella tasolla. Viime viikolla perustettiin asiantuntijaryhmä, johon nimetään jäsenvaltioiden lisäksi edustajia elintarvikeketjun sidosryhmistä ja kolmansista maista, joiden elintarvikeketju on pitkälle integroitunut EU:hun. Ryhmä kokoontuu ensimmäisen kerran ensi vuonna. Säännöllisissä kokouksissaan se analysoi ruokajärjestelmän riskiympäristöä ja haavoittuvuuksia. Ryhmä voidaan kutsua koolle myös tukemaan kriisitilanteisiin reagoimista.

Espanja, Kypros, Suomi, Irlanti, Portugali ja Ranska tukivat juuri saatua komission tiedonantoa.

Suomi korosti, että elintarvikesektorin huoltovarmuus ja ruokaturva tulee varmistaa kaikissa tilanteissa ja parempi yhteistyö EU:n puitteissa voi auttaa tulevissa kriiseissä. Suomessa on panostettu huoltovarmuuteen paljon historiallisista ja maantieteellisistä syistä. Komissio on tiedonannossaan tunnistanut hyvin Covid-kriisin opit ja kuvannut kattavasti olemassa olevat välineet ja rakenteet kriisienhallinnassa. Sisämarkkinoiden toiminnan takaaminen, maataloustuotteiden ja tuotantopanosten sekä työvoiman liikkuvuuden turvaaminen ovat kriisitilanteissa ensiarvoisen tärkeitä. EU-tasoinen valmiussuunnitelma ei saa olla päällekkäinen olemassa olevien toimien kanssa. On tärkeää pitää mielessä läheisyysperiaate ja jäsenvaltioiden toimivalta huoltovarmuuskysymyksissä.

Puheenjohtajan mukaan tiedonantoa koskevat neuvoston päätelmät pyritään hyväksymään joulukuussa.

f) Maataloutta koskevien neuvottelujen tilanne valmisteltaessa WTO:n 12. ministerikokousta (Geneve, 30. marraskuuta – 3. joulukuuta 2021) (13468/1/21 REV 1)
(Rönty)
Komission tiedotusasia

Komissio (Sinkevičius) kertoi, että Maailman kauppajärjestön (WTO) seuraava ministerikokous järjestetään Genevessä 30.11-3.12.2021. Maatalouden osalta valmistelut ovat kesken niin läpinäkyvyyden, kotimaisen tuen, vientikilpailun, vientirajoitusten, julkisen varastoinnin kuin markkinoillepääsynkin osalta. EU ei asemoidu neuvotteluissa ääripäihin vaan on rakentava. Kokousta ei kaadeta maatalouteen.

Realistisin tulos ministerikokouksesta näyttää sisältävän EU:n ja sen kumppaneiden aloitteen läpinäkyvyydestä ja työohjelman, joka sisältää useita muita aiheita. Ehdotuksessa antaa Maailman ruokaohjelman ostoille poikkeus vientirajoituksista on ongelmia eräiden maiden epärealististen vaatimusten vuoksi. Kotimaisen tuen osalta EU kannattaa offensiivista lähestymistapaa, mihin antaa mahdollisuuden se, että EU on sopinut yhteisen maatalouspolitiikkansa uudistamisesta. EU on ilmaissut avoimuutensa kehittyvien maiden julkisen varastoinnin osalta, mutta asiassa on erimielisyyksiä. CAIRNS-ryhmällä on epärealistisen kovat vaatimukset markkinoillepääsyn osalta.

Komissio informoi jäsenvaltioita neuvottelujen kehityksestä päivittäin ja yleisten asiain neuvosto kokoontuu ennen ja jälkeen neuvottelujen. EU:n kannanottoja ministerikokoukseen valmistellaan kauppapolitiikkakomiteassa ja Coreperissa.

12 jäsenvaltiota käytti asiassa puheenvuoron. Tilannetta pidettiin vaikeana, mutta komissiota kannustettiin yhä etsimään ratkaisuja neuvotteluissa rakentavasti ja luovasti, mutta tiukasti. Useat jäsenvaltiot kannattivat läpinäkyvyyttä koskevaa aloitetta. Kannustettiin myös komissiota edistämään kauppa- ja ympäristöpolitiikan kytkemistä toisiinsa. Yhteistä maatalouspolitiikkaa ei saa vaarantaa, esimerkiksi avaamalla vihreän laatikon kriteereitä. Pari jäsenvaltiota korosti, että kalastuksesta pitää päästä sopimukseen.

g) **La Palman saarella tapahtuneen tulivuorenpurkauksen vaikutukset paikalliseen maatalouteen ja tarve tukea maanviljelijöitä** (13347/21) (Rönty)
Espanjan valtuuskunnan tiedotusasia

Espanja kertoi Cumbre Vieja -tulivuoren syyskuussa alkaneen ja edelleen jatkuvan purkautumisen aiheuttamista tuhoista La Palman saarella. Tuhot koskevat tuhansien ihmisten koteja, perusinfrastruktuuria, kouluja, maatalousmaata, kotieläintiloja ja hedelmätarhoja. Banaanin, avokadon, viinin ja sitrushedelmien viljely sekä karjankasvatus ovat kärsineet. Komission kanssa on keskusteltu keinoista tilanteen helpottamiseksi.

Monet jäsenvaltiot, Suomi mukaan lukien, käyttivät puheenvuoron, jossa ne osoittivat solidaarisuuttaan tuhoista kärsineitä kohtaan.

Komissaari Sinkevičiuksen mukaan yhteisessä maatalouspolitiikassa voidaan merentakaisten alueiden POSEI-tuessa soveltaa poikkeussääntöä ja tukea maksaa normaalisti, vaikka markkinoitava tuotanto jää pienemmäksi. Maaseudun kehittämisasetus mahdollistaa investointituen luonnononnettomuudessa tuhoutuneen maan tuotantokyvyn palauttamiseen. Myös EU:n solidaarisuusrahasto voi auttaa, ja Espanjalla on myös mahdollisuus käyttää valtiontukia vahinkojen korvaamiseksi.

h) **Haasteet karhu- ja susikantojen hallinnassa** (13175/21) (Vilhunen)
Slovakian valtuuskunnan tiedotusasia Itävallan, Tšekin, Suomen, Saksan ja Romanian valtuuskuntien tukemana

Slovakia esitteli tiedonantonsa, johon usea jäsenvaltio (Itävalta, Tšekki, Saksa, Romania ja Suomi) olivat jo etukäteen antaneet tukensa. Äskettäin oli kuollut yksi henkilö Slovakiassa karhun tappamana. Slovakia korosti, että tarvitaan yhteisiä EU:n toimenpiteitä karhu- ja susikantojen ylläpitämisenä tarkoituksen mukaisella tasolla.

Suomi tuki Slovakian aloitetta ja näki tärkeänä toisaalta suojelutoimet ja toisaalta kestävällä tasolla olevien suurpetokantojen hoidon monipuolisin kannanhoidollisin menetelmin. EU:ssa on myös jäsenvaltioita, joissa suurpetoja on koko maassa runsaasti. Tästä hyvä esimerkki on sekä Suomen että Ruotsin karhukanta. Karhukanta on Suomessa ollut suotuisalla suojelun tasolla kaikissa viimeisissä raporteissa. On myös jäsenvaltioita, joissa suurpetokantojen kasvua on pystyttävä rajoittamaan, myös silloin kun laji on habitaattidirektiivin liitteessä IV. Kestävällä kannanhoidolla olemme saavuttaneet hyviä tuloksia ja paikallinen hyväksyttävyys on kasvanut. Myös vahingot ovat olleet hyväksyttävällä tasolla. Suurpetokantojen kannanarviointimenetelmien harmonisoinnin osalta Suomi tukee valtioiden välistä yhteistyötä, mutta menetelmät tulee kuitenkin ensisijaisesti sopeuttaa paikallisiin olosuhteisiin, tutkimustarpeisiin ja kanta-arvioiden määrittämiseksi.

Myös Itävalta, Saksa, Tšekki ja Romania antoivat täyden tukensa Slovakian lausumalle. Itävalta ja Romania mainitsivat erityisesti karhukantojen merkittävän kasvun viime vuosina.

Ranska, Italia, Unkari, Kroatia ja Portugali antoivat myös tukensa Slovakian lausumalle ja kertoivat, että kyseessä on usein tärkeä ja monimutkainen asia, toisaalta pitää suojella petoeläinkantoja ja toisaalta yhteiselo paikallisesti petoeläinten ja ihmisten välillä on tärkeää.

Myös Viro kertoi myös susi- ja karhukantojen kasvusta ja eläinten aiheuttamista vahingoista, mitkä voivat paikallisesti olla merkittäviä. YMP-tuen lisäksi tarvitaan LIFE-toimenpiteitä. Kroatiassa erityisesti karhujen osalta pyritty pitämään haitat karjankasvatukselle mahdollisimman pienenä, erilaisin taloudellisin mekanismein. Kroatiassa susivahingot ovat vuositasolla 2000 eläintä, maaseudun kehittämistoimilla ei voida riittävästi kompensoida vahinkoja.

Belgia ja Tanska totesivat, että kantojen seurantaan, suojeluun ja haittojen ehkäisyyn tarvitaan EU:n varoja. Eri jäsenvaltioilla hyvin erilainen tilanne. Tanska mainitsi haasteet susien osalta, komissiota tarvitaan joustoa habitaattidirektiivin liitteen IV osalta ja komission uusin tulkintakirje on varsin epäselvä.

Komissaari Sinkevičius totesi, että komissio on juuri ohjeistanut jäsenvaltioita habitaattidirektiivin Litteen IV tulkinnasta. Komissio saa jatkuvasti dataa suurpetojen kantojen osalta arvioi lajien suotuisan suojelun tasoa. Komissio rohkaisi jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä muun muassa LIFE-ohjelman puitteissa. Esimerkiksi Italian ja Ranskan välillä tämä yhteistyö toiminut hyvin.

Puheenjohtaja totesi lopuksi, että neuvosto on ottanut tiedoksi komission ja jäsenvaltioiden huomiot liittyen suurpetokantojen hallintaan liittyvistä ongelmista.

i) **Visegrad-ryhmän (Puola, Slovakia, Tšekki ja Unkari) ja Bulgarian, Kroatian ja Romanian maatalousministerien yhteinen julkilausuma, joka koskee tarvetta avoimeen menettelyyn hyväksyttäessä YMP:n strategiasuunnitelmia ja uuden täytäntöönpanomallin tekemistä toimivaksi** (13652/21) (Uusitalo)
Unkarin valtuuskunnan tiedotusasia Bulgarian, Kroatian, Tšekin, Unkarin, Puolan, Romanian ja Slovakian valtuuskuntien puolesta

Unkari esitteli asiakohdan. Visegrad-ryhmän (Puola, Slovakia, Tšekki ja Unkari) ja Bulgarian, Kroatian ja Romanian maatalousministerit tapasivat Budapestissä 8.10.2021 ja laativat yhteisen **lausuman** YMP:n strategiasuunnitelmien avoimesta hyväksymisprosessista ja uuden toimeenpanomallin tekemisestä toimivammaksi. Maat pyytävät lausumassa komissiota ottamaan lausuman huomioon **viimeistellessään delegoituja ja toimeenpanosäädöksiä**. Lausuma koskee **YMP:n perusasetusten hyväksymistä**, **YMP:n strategiasuunnitelmien hyväksymistä** sekä **YMP:n uuden toimeenpanomallin toimintaa**.

Unkari toi puheenvuorossaan esiin mm. **toissijaisuusperiaatteen**, että kansalliset piirteet pitää ottaa huomioon YMP:n strategiasuunnitelmien hyväksymisessä. Lisäksi Unkari totesi, että vaikka uuden toimeenpanomallin on tarkoitus antaa enemmän **joustoa**, se saattaa aiheuttaa hallinnollisten kustannusten nousua ja monimutkaistumista. On tärkeää, että maksimoidaan uuden toimeenpanomallin myönteiset piirteet.

Puheenjohtaja totesi, että se tekee parhaansa muiden toimielinten rinnalla, että YMP:n perusasetukset tulevat voimaan mahdollisimman pian. Ne on tarkoitus hyväksyä 2.12. neuvostossa A-kohtana ja julkaistaan 6.12. virallisessa lehdessä.

Muutama jäsenvaltio, niin lausuman allekirjoittanut kuin myös muita, piti puheenvuoron. Puheenvuoroissa tuettiin lausuman viestejä, kuten komission **joustavuutta** jäsenvaltioita kohtaan, **toissijaisuusperiaatetta**, YMP:n **yksinkertaistamista** sekä **sekundäärilainsäädännön hyväksymistä mahdollisimman pian**. Lisäksi muutama jäsenvaltio toisti kannan liittyen **Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden** huomioimiseen YMP:n strategiasuunnitelmissa, että YMP:n strategiasuunnitelman hyväksymisen täytyy perustua oikeudellisesti sitoviin lähteisiin.

Komissio vastasi ottavansa huolenaiheet huolellisesti huomioon. Komissio on vähän samassa tilanteessa, sillä komissionkin täytyy saada kaikki valmiiksi vuoden 2023 alkuun mennessä ja saada valmiiksi kaikki työkalut jäsenvaltioiden hallinnoille ajoissa. Komissio totesi, että uuden YMP:n onnistuminen perustuu siihen, kuinka **kunnianhimoisia** jäsenvaltioiden YMP:n strategiasuunnitelman ovat. Komission arviointivaihe on tärkeä ja komissio arvioi suunnitelmia asetusten pohjalta. Meneillään oleva **strukturoitu vuoropuhelu** ja annetut **suositukset** osoittavat, että on päästy eteenpäin prosessissa. Hyväksyntä perustuu tälle pohjalle ja **hyväksyntäprosessi on avoin**. Komissio oli tyytyväinen, että jotkin jäsenvaltiot toimivat jo avoimesti. Komissio julkaisee huomiot jäsenvaltioiden strategiasuunnitelmiin. Toimitaan kaikkien jäsenvaltioiden kohdalla **reilusti** ja noudatetaan **yhteisiä pelisääntöjä**. Hyväksyntäprosessi on olennainen, jotta saadaan aikaan tehokas täytäntöönpano. Komissio toivoi vuoropuhelun jatkamista ja sitä, että yhdessä pystytään vastaamaan näihin haasteisiin.

Suomen edustajat

Ministeri Leppä, ea Haapaniemi, Valonen, Uusitalo, MMM; Kentala-Lehtonen, VNK; Aalto, Fant, Hörman, Kytölä, Rönty, Vilhunen, Vihtkari, EUE

Asiakirjat

Mainittu asiakohdittain

Liitteet

Viite

Asiasanat	jaosto kalastus (EU 17), jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), jaosto metsä (EU 14), kalastus, maaseutu, maatalouden erityiskomitea, maatalous, maatalous- ja kalastusneuvosto, yhteinen maatalouspolitiikka, metsät
Hoitaa	**MMM**
Tiedoksi	ALR, EUE, OKM, RUOKA, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM